

Korēnti samba tute 1 nyu hunnam

A tute koŋ, Pol tute la kun di wārgē a Dufre daŋ kun di kone Korēnti saga keŋ yoro di ney hindigu yabrey ni kunnv di wote Efezi. A wakati nanŋv Rom halmi heŋ ni, Korēnti le a halmi kun ba yiti Akay koŋ yu saga; Korēnti a saga kun sontu a yereləm, la kun ba nyaa la a hullv n kundv sorou kesey hun baŋi booni handa, gv Dufre bēy la diina la gv dilanŋam. A waluma heŋ kana ni a Dufre daŋ kun ba tənŋe gv kurgi heme gv yari kana gv baŋri gv fey kana a kibaru dōndvgv koŋ bole. Guko la pa bunma pa Zezi a nyov wārgi ba zāa Pol segel ba kun zuru la a hemam, a toyav ni seyē nummv, a kōyrē la a nyov patiba sōrba tilleni, la a gaabi hun a Dufre leŋkəm pati. A tomo Pol yorbe ba ni, la di daku mv walt sōrhi mbala: a sabire a Dufre daŋ ni, a daa kun zuru la a dilanŋam, a kituu Zezi fuma la dombə tilleni, a Daŋsa sum hūndam dū la a sum fegetəm walt. A waluma heŋ durv yoro Pol hūŋse a nyov patv gulle hōgreŋ, la a boŋey hūŋsv ı durv. A waluma hun tugo Korēnti Dufre daŋ ni, waluma la, hun wē nyan nyan Dufre dāy ni mv. La a yorbəm hun Pol yorbe ba ni, a yorbəm la kun hāŋsrı nyan nyan Dufre dāy heŋ mv. La la a waluma nahı durv a Dufre ba dugra di fuma, di fēyfa di hāŋsrı ba halı nyan da ba sırtı a waluma nahı yoro. Kun a tute koŋ hōfv

1 A posuu sap 1.1-9

2 A kərətam a Dufre daŋ yoro sap 1. 10 -4.21

3 A Dufre daŋ fuma namba daa zaabi sap 5-6

4 Kun zuru la a hemam sap 7.

5 A nyov patv hallı n gulle hōfa gv zaka sap 8 - 10

6 A Dufre pətōlam baŋi nyurē nyurē, la a boŋey sap 11- 14

7 A sum fegetəm sap 15

8 A marı mentam Zeruzalem ni, a bōrv yaam meyam la a posuu sap 16

A posuu

1 ¹ Mko Pol, anı a Dufre yire di baŋi Zezi Kırıstı hoŋ tomo kana makı dıko a Dufre humni boŋey, mko la v nyundv Sosteni, ² wārgı a tute koŋ a Dufre fuma bunma wē Korēnti ni, bunma kərōtv hōle ni Zezi Kırıstı ni, bunma a Dufre yire di gulle ni, la bunma wē a tigni durv ba yiti a Daŋsa Zezi seere, anı le ba Daŋsa la v Daŋsa. ³ Maana a Dufre v sa la a Daŋsa Zezi Kırıstı baŋi na ni la ba pa na a bəni.

A daam hārēy hun a Dufre bage hv ni Zezi zambaanı ni

⁴ M posru fos mv Dufre barka na furo ni, a baŋam hun di bage na ni Zezi Kırıstı hoŋ gulle. ⁵ Ke a sela, dıko ni a Dufre pane na a daam heŋ durv, a weyga weyam hunı durv, la a hōram hunı durv. ⁶ Na nyıyē a weyga kun ba weye kun zuru la a Kırıstı hoŋ halı gv hāŋsi, ⁷ kala a gaabi hun a Dufre leŋkəm pati mbaa gadum ba kufe na ni, nakv bunma daalı v Daŋsa Zezi Kırıstı pəndətəm. ⁸ Dıko la hōfv na gəŋgəŋ halı gv te gv zaka, da ka a zergı tugo na nyuni v Daŋsa Zezi Kırıstı benam funde. ⁹ A nyov baŋrı la, a Dufre anı yurı na na da a menti-dondre la Zezi Kırıstı di bi bōrōbi, v Daŋsa hoŋ.

Korēnti Dufre daŋ fuma kərətam

¹⁰ Mu nyumba m zāanı na la v Daŋsa Zezi Kırıstı seere: Dōmō na dombə la ka a kərətam tugo na la dombə tilleni. Nyı na dombə halı gv hāŋsi na baŋi gvdum, na baŋi bunde dum la humni dum. ¹¹ Ke a sela, mv nyumba, Kloe daŋ fuma bole mv ni a takafı la wē na tilleni. ¹² Ye kun m boŋ m bo: Anı kama na yoro bolə: « Mko

Pol taalibi la, mko Apolosu taalibi la, mko Sefasi*^a taalibi la, mko Kuristu taalibi la. ¹³ Kuristu tereŋge wala? Pol ba baŋe a dāyṛē gaaru nyuni nako gulle? Pol seere ni ba mirēle na a hem ni?

¹⁴ Barka a Dufre ni, kun m ba mirēle mbaa fu dum na yoro, Krɔspisi la Gayusi da m mirēle, ¹⁵ Guko gulle, mbaa fu dum na ni ba dey di bo la mko seere ba mirēle di a hem ni. ¹⁶ Āhā! M mirēle mu Setefanasi daŋ fuma, la kun hole go bako ni, m ba nyifa m mirēle fu sɔɔ. ¹⁷ Saba Kuristu ba tuŋge mu, m mirēl a fuma, la di tuŋge mu la m sebu a kibaru dɔndɔgu, la ka gu baŋi la a weyni hun a fubi humni pati di, kun pati ka Kuristu sum dāyṛē gaaru koŋ baŋi bundu.

Zezi Kuristu a Dufre gaabi la di humni la

¹⁸ Ke a sela, wey ke a Kuristu sibe a sum dāyṛē gaaru nyuni a ki la bunma summu ni, la uko bunma darti a hoptəm beŋ ni a Dufre gaabi la gu. ¹⁹ Ye kun a Dufre bole di tura yoro:

«M yeyra a humni samba humni,

la m baŋi a humni feyhi samba humni feyhi bundu.» ²⁰ A se a humni sa dey di bo kōynde? A se a hɔɔ dey di bo? A se a duniyā weyni nyuleysa dey di bo? A Dufre pane do a duniyā humni hagati a ki?

²¹ Ke ase la a fomabu humni ni, ba ba deyse ba hɔɔ a Dufre, a Dufre humni yoro. La a hilo dɔndɔgu kun le Kuristu sum a sum a dāyṛē gaaru nyuni kun nyaŋ a ki kana koŋ ni, gu tere a Dufre humni di hoptu bunma pa di a nyɔɔ. ²² A Zuyfuma yati da ba na a hāyndeɔ, a Grekuma yati da ba na a humni. ²³ La uko, A hilo dɔndɔgu v tura fee, a Kuristu ani ba baŋe a dāyṛē gaaru nyuni. A hilo koŋ a kaŋ a pikirigu la gu a zuyfuma ni , la bunma ba yeke a zuyfuma ni a ki la gu. ²⁴ La a fuma bunma a Dufre yure ni, a zuyfuma la a bunma ba yeke a zuyfuma, a Kuristu a Dufre gaabi la, la a Dufre humni la. ²⁵ A Dufre waluma hun ba yeli ke a ki la humni kū a fomabu humni, la a Dufre waluma hun ba yeli i go gaabi, gaabi kū a fomabu gaabi.

²⁶ Ye na, mu nyumba, nako bunma a Dufre yure beŋ tulleni a duniyā yiba ni a humni samba ba pɔteya na yoro, a gaabi samba ba pɔtuya na yoro, a fuma dubeyba ba pɔtuya na yoro. ²⁷ La a Dufre tige kun le a ki a duniyā yiba ni di koysi a humni samba, di tige kun go gaabi a duniyā yiba ni di koysi a gaabi samba. ²⁸ A Dufre tige kun ba yeke kaŋ a duniyā yibre ni, kun ba yeli a yibre pte ni, kun ba yeke kaŋ kã , da gu baŋi a kaŋ kesygu bundu. ²⁹ Kun pati ka fubi mbaa didum nan di gulle a Dufre yigani. ³⁰ A Dufre nandi gulle na wē Zezi Kuristu yoro, Kuristu Zezi ani hagati v humni hun sɔɔ a Dufre ga, diko gulle a Dufre pati v maki diko Dufre yibre ni, diko gulle a Dufre pati v fey diko a Dufre ni, la di v hoptu hu a wali zaabi ni. ³¹ Ko mbala kana a Dufre Wārguri bolu gu: «Fu nantika di gulle maana di nan di gulle a Daŋsa kun bage gulle.»

Pol weyri a Kuristu baŋam weyga

2 ¹ Mu nyumba, mko gulle konnu bene na ga, la a weyni hun dɔmɔnam kaŋney do, wala a humni hun kū fuma sɔɔba do m bene sebu na ni a Dufre wali hērtu heŋ. ² Ke a sela, m tige a humni kaŋ kã hɔram do m yati na tulleni, kala Zezi Kuristu, Zezi Kuristu ani ba baŋe a dāyṛē gaaru nyuni. ³ Kun daki mu konnu m bene na ga, m bene la a gaabi goore, a funi hɔfu mu m kebru, ⁴ mu weyni la mu hilo fee ba bage la a weyni hun a fubi humni pati di, la a Dufre lenkəm gaabi la pəndətri fasi hun m bolu heŋ yoro. ⁵ Kun pati ka na nyɔɔ panam sigel a fubi humni nyuni, la i sigel a Dufre gaabi nyuni.

^a1.12 Peyeri nandi ba yiti Sefasi, ko Sefasi la Piyeri fu dum seere da la

A humnu hun a Dufre pati

⁶La gu duru, a humnu v pati a Dufre fuma bunma biri a Dufre haram ni namba, a humnu kun ba yeke a duniyā humnu, gu ba yeke a duniyā koŋ yuba humnu, bunma bellu sal. ⁷A humnu kun v sebru a fuma ni, a Dufre humnu la, a humnu hun hērfu, la ɪ fēyrā ɪ hērfu. A dubey kun a Dufre bage hu ni, kun fendi a duniyā taka. ⁸A duniyā yuɔ mbaa didum ba hore a humnu hej, ke ase la ba maana hɔɔ hi, ba ba baŋa a Daŋsa dubeyo hoŋ. ⁹Mbala kana a Dufre tura bole gu:

«Kun a yibre ba na, kun a dunde ba domone,
kun ba bene a fubi humnu ni,

a Dufre hemone bunma boŋ di namba duru ni.» ¹⁰Uko ni a Dufre kerete hi, la a Dufre leŋkam. A Dufre leŋkam nyaa la ɪ duru mbaa a Dufre waluma hērfuhu hun kɪ a tumey. ¹¹A fumabu ni, anɪ la dey di hɔɔ kun wē a fubi ni? Fu kã kala a fubi gille leŋkam kun wē di ni. Le kana mu, fu ba dey di hɔɔ kun wē a Dufre ni, kala di leŋkam. ¹²Uko, v ba soŋe a duniyā koŋ leŋkam, la v soŋe a leŋkam kun sɪti a Dufre ga, kun pati v hɔɔ a hārāu hun a Dufre pane hu di boŋey gulle. ¹³La uko, la a weynibu hun a fubi humnu sebol dɔ v weyri la, la a weynibu hun a Dufre leŋkam sebol v weyri la, v sebu kun wē a Dufre leŋkam ni, la a Dufre leŋkam gaabi.

¹⁴A fubi anɪ hūnam a fubi tarey hūnamam da ba dey di soŋ kun sɪti a Dufre leŋkam ga, saba a ki la gu di ni, di ba dey domo ɪ bi, ke a sela a Dufre leŋkam la hānsɪ a fu, di mey di ye a Dufre leŋkam waluma. ¹⁵Anɪ hōfu a Dufre leŋkam dey di domo kaŋ kã duru bi, la fu ba dey di domo di waluma bi. ¹⁶Ke a sela, gu wārgē a Dufre tura yoro:

«Anɪ la hɔɔ a Daŋsa hunamam, da di segel di?» La uko, v hōfu a Kurɪstɪ hunamam.

Bunma wollu a Dufre ni duru a wɔl-dombə la ba

3¹A nyɔɔ, mu nyumba, m ba deyse m wey la na mbala a fuma bunma hōfu a Dufre leŋkam, la m weye la na mbala a fuma bunma hōfu a duniyā koŋ leŋkam, mbala a ginda a nyɔɔ panam yoro. ²A yilam m pane na na nyɔɔ, a duw gəŋey dɔ m pane na, saba na da ba dey hi ni, la hali nyar na ba dey hi ni. ³Saba na fēyfa na fey a fubi tarey kana. Ke ase la, kun a bun-zamɪ la a takafi wē na tilenɪ koŋ, na hōŋsɪra dɔ ke a duniyā koŋ fuma la na, la na feyə kana a fubi duru fey? ⁴Didum na yoro kun bolu : «Mko, Pol taalibi la mu», didummɪ bolu: « Mko, Apolosi taalibi la mu!» Guko gulle na ba feyə kana a fubi duru fey wala?

⁵Anɪ le Apolosi? La anɪ le Pol? A Dufre tomə wolluba la hu, bunma na yome na pa a Dufre a nyɔɔ, anɪ kama v yoro wole la kun a Daŋsa pane di. ⁶Mko la zeri a feɠu koŋ Apolosi la ti a hem. La a Dufre la pa gu kōyri. ⁷Nuɪ anɪ zeti hoŋ, la anɪ tɪri a hem hoŋ dɔ le kaŋ; la a Dufre, dukɔ anɪ pati a feɠu kōyri, da le kaŋ. ⁸Anɪ zeti hoŋ la anɪ tɪri a hem hoŋ duru maŋŋa, la a Dufre pata anɪ kama ni di yurumɔɔ kana la di tomde. ⁹Saba uko a wɔl-dombə la hu a Dufre tomde koŋ ni, la nakɔ a Dufre keɠu la na, a Dufre daŋ la na. ¹⁰La a bagam kun a Dufre bage mu ni, m wole a loburo hārēyɔ kana, m kone a daŋ koŋ sɪŋa, la didum mu bene lobru gu nyuni. La kala anɪ kama daa di gulle la kana di lobru gu nyuni. ¹¹Saba a daŋ sɪŋa naŋgu kone, guko le Zezi Kurɪstɪ, fu kã ba dey di kon daŋ sɪŋa sɔrgu. ¹²Menaj lobrə a daŋ sɪŋa kon koŋ nyuni la a wurə, wala wakɪya kurey, wala a geŋə hārēy; guko lobrə gu nyuni la a dāyā, wala a kofi, wala a wɪ. ¹³La fu kama tomə hārēy wala ɪ ba hārēy keretrə a giru funde. Ke ase la a funde koŋ keretrə la a hāni, la a hāni nahɪ hōŋsɪra kun fu kama tomde maŋ la. ¹⁴Hali fu lobe a daŋ kun a hāni ba dura, di dara a yurumɔɔ. ¹⁵La Anɪ lobu gu ni la a kaŋ kun a hāni diri di ba dara a yurumɔɔ, la gu duru di gulle kɔ dara

a hoptəm, la mbala a fu ant yom a hänt ni di kō la .¹⁶ Na bëy, ke a Dufre dan la na, la a Dufre leŋkəm wē la na yoro? ¹⁷ Halu fu yeye a Dufre dan, a Dufre yeyra gu danša. Saba a Dufre dan kərətə hōle ni a Dufre ni, la a Dufre dan koŋ nako la.

¹⁸Maana ka fu kã zəgəm di gulle: fu wēka na tilleni di yeli di hōfu a duniyā koŋ humni, maana di bagu di gulle a humni goore sa da di händi hagati a humni sa. ¹⁹Saba a duniyā koŋ ni humni a ki la a Dufre yibre ni. Ke a se la, a wārguri bole: «A Dufre nyurā a humni samba ba gulle humni səŋey yoro hun wē mbala a kuŋsə. ²⁰A wārguri bole mu: A Danša nyaa a humni samba hunamamfi, di nyaa bundu la hu. ²¹Guko gulle, ka fu kã ye a fubi di nan di gulle. Saba i duru nako la halfu: ²²Pol, Apolosi wala Sefasi, a duniyā, a feyley, a sum, kun wē nyaŋ wala kun belli wote, duru nako la halfu. ²³La nako, a Kuristi la halfu na, la a Kuristi a Dufre la halfu di.

Kun zuru la Kuristi tombə

4¹Na heme na ye hu mbala Kuristi tomə wolluba, binma ba degele ba hōŋsu a Dufre wali hērifuhu. ²Kun ba zāani anu ba degele di bagu a kaŋ duru le, di bagu a nyɔv. ³Mko ni gu duru maŋa, halu nako la guti mu giru, wala a duniyābu giru gutiba la guti mu giru, la mko gulle m ba gita mu giru. ⁴Mu humni ba tura mu zergu la kaŋkã, la koŋka dɔ bagu mu anu go zəŋgre, anu guti mu a Danša la. ⁵Guko la pa ka na guru fu kama kun fendi a wakati higalligu, kun fendi a Danša benam, anu belli la a yukuu ni wali hērigu a pəndugu ni, la di pəndətri a buna ni wali. Guko ni a Dufre nanta anu kama a nanu kun makı la di.

⁶Mu nyumba, kun m bole koŋ, nako gulle m zaŋe mbala a nyaŋŋanəŋ mko gulle la Apolosu. M boŋse ukɔ ni, na hərə a weyga keŋ bi : «Ka fu gamsu kun wārgu», kun pati ka fu kã na yoro ti di gulle ni a saru di debu didum ni, la di wollu la hoŋ. ⁷Anu la kərətə n la sərba? A se n hōfu kun ba ba pane ni? La halu kun n hōfu ba pane ni la, ase la n hōŋsuru n gulle mbala n da gu la dɔ?

⁸Nuŋ da, na da kun na hayfu duru! Nuŋ da, a kaŋ samba la! Na hagatə a yuba, la ukɔ ba yele a yuba! Maana na händi bagu a yuba a Dufre yigani , u mu deysra u di a yu la na! ⁹Saba, gu nyaŋa mu ni ke a Dufre te la ukɔ a tombə beŋ belleni tige ni, mbala binma ba kətə ba guru ba bo ba kura ba la: u hagatə mbala a kaŋ yeligu a duniyā duru ni: a maleekau la a fɔmabu duru ni. ¹⁰Ukɔ a kiisəu la a Kuristi gulle, la nako a humni samba la a Kuristi yoro, ukɔ go gaabi, la nako hōfu a gaabi. Nako, ba dubse na, la ukɔ, ba huysə hu. ¹¹Halu nyaŋ kəynde, a ham, la a nyunni wargri hu, u kumba la hu, ba subru hu, u go tige u tūrā. ¹²A foore u kısır da u da u du, ba tugommv hu, u tiri a barke, ba wargri hu, u sontu hu. ¹³Ba yeyri u seeyə, u yotu ba ni kana hārēy. Halu gu fēyfu masanda, a fuma ni u hagatə mbala a duniyā zigam mbala a bina ba duru ni .

Pol weyri la di gunda bombə

¹⁴Da m koyi na dɔ pa m wārgu heŋka, la da m segel na la, nako mu gunda bombə. ¹⁵Ke a se la mbaa na bene da fuma kun teti musu fi (10 000) binma hōŋsuru kana na yommu Kuristi, sa dum ten na hōfu: a kubaru dəndu koŋ ni mko la hul na Zezi Kuristi yomde koŋ ni. ¹⁶Kɔ m horom na, zaŋ na mu wollə. ¹⁷Koŋka la pa m tuŋgu na ni Timote, anu le mu bi boŋo a Danša nyɔv panam yoro, la di bagu a nyɔv a Danša yomde yoro. Di hundatra na la mu wollə yabrey kana m fey mu la Zezi Kuristi tilleni, mbala kana m sebol hu a tigni duru a Dufre dāy duru ni.

¹⁸Fuma na yoro kun hunam m ba bella na ga, ba te la ba gulle ni a saru. ¹⁹Bine gu soŋe a Danša ni, dige dake dige ni m bella na ga, la binma tiri ba gulle ni a saru namba weyni da dɔ m hɔtu, la kun ba dey ba bagu. ²⁰Saba a Dufre halmu a weyga wali dɔ, la bagu kun a Dufre boŋ la a Dufre gaabi la. ²¹A se na kī na boŋ? Na boŋə m be na ga la a ful, wala la a boŋey la a bun-bərm?

Kun zuru a wali zaabi weyga a Dufre daŋ fuma yoro

5¹ A tigni dɔrv ba weyri ke a tomə zɔgamsu la wē na tilleni, a tomə zɔgamsu kun kana ba ba nara mbaa a fuma bunma bēy a Dufre tilleni. Saba ba bole fu na yoro la zaŋ di sa kēɔŋ. ² La na tɔri na gulle ni a saru! Na heme dɔ na baŋi a bun-yeyla mbala a homnə ba bene la na ni, na gɔm anɔ baŋi a wali koŋ daŋsa na tigi na tilleni? ³ Mko anɔ go na tilleni, la mu humni wē la na. Mko tɔŋge m guri a fu anɔ baŋi a wali koŋ guri mbala m wē la na tilleni. ⁴ Na bene menti, mu humni wē la na, la la a Daŋsa Zezi gaabi ni: ⁵ maana na ti a fu hoŋ kana a *Seytaanɔ wōnde ni, da di kul yey, la di pumde da a hoptəm a Daŋsa Zezi benam funde.

⁶ Gu go kun na tɔri na gulle ni a saru! Na bēy ke a dabilli nyuŋa pata a buuru varam bondo dɔrv hun? ⁷ Sɔriguna na gulle, tigi na a wali zaabi kun wē mbala a dabilli kōɔrē gu wē na tilleni naŋgu, da na hagati mbala a bondo feleyɔ kun go dabilli, saba na go a wali zaabi, ke ase la Kuristi kun le v Paki pesubi, ba kuv di la ukɔ gulle. ⁸ Kɔ v baŋi a batv naŋgu, la ka v baŋi gu la a buuru kun hōfu dabilli, a dabilli kun le a hɔy la a tomə zɔgamsu. La v baŋi gu la buuru kun go dabilli, kun le a bun-pōrmi la a nyɔv.

⁹ M wārgē na ni mu tite koŋ yoro, ke ka na baŋi a yafv dondre la a tomə zɔgamsu bagriba. ¹⁰ Kun m weye koŋ, m ba weyra a duniyā koŋ ni, tomə zɔgamsu bagriba, wala a bun-komsɔ samba, wala a bunobə, la a tooruu pɔtɔlba dɔrv weyga. ¹¹ M boŋə m bo na ni ka na baŋi a yafv dondre la anɔ bolu di gulle a Kuristi fu la, kunde a kusalɔ, wala a bun-komsɔ sa, a tooruu pɔtɔlɔ, a fuma tugɔmɔ, a hunam nyɔrɔ wala a hopturo. Ka mbaa na di la nuŋ kana fu.

¹² Mko ni gu wē, m guri bunma ba ye le Kuristi fuma wala? La Kuristi fuma, nako dɔ heme na guri ba? ¹³ Bunma ba ye le Kuristi fuma a Dufre la guti ba. Gɔm na a zaabisa na tigi na tilleni.

A kituu Zezi fuma la dombə

6¹ Fu na yoro hōfuka a wali la di dondo, naana kana di sontu di yav bunma bēy a Dufre ga ba guri gu guri la di dugu a Dufre fuma? ² Na bēy ke a Dufre fuma beŋ la belli guri a duniyā koŋ guri? La halt nako la belli guri a duniyā koŋ fuma guri, na gumburu a wali boney guri giram? ³ Na bēy ke ukɔ la belli guri a maleekav guri? We a duniyā koŋ waluma guri. ⁴ La gu dɔrv, na hōfuka a kituu a wali heŋka kana ni, a fuma bunma a Dufre fuma yeli kaŋ dɔ ba, na baŋi a gutiba! ⁵ M bolu gu na koy ni. Kɔ na tilleni fu kã go a humnisa anɔ dey di guri Zezi fuma la dombə tulle wali? ⁶ A Dufre fu, a kituu la di Dufre fu dondo, guko mu a guri gutiba bunma bēy a Dufre yigani!

⁷ Kana dɔrv la, nuŋ da gu lebe na ga kun na hōfu a kituu la dombə. A se gulle na ba sontə ba baŋi na a wali gun? La a se gulle, na ba dugura ba sollu na ni? ⁸ La nako la baŋi kun gunfu la na sollu a fuma ni, la gu mu na nyumba Zezi Kuristi yoro ni na baŋi gu! ⁹ Na bēy ke bunma baŋi a zaabi go a tige a Dufre halmi yoro? Ka na zɔgɔm na gulle: a yombə, a tooyəu pɔtɔlba, a kusalba, a bena bunma hoy a bena, a kena bunma hoy a kena, ¹⁰ a bunoba, a bun-komsɔ samba, a hunam nyɔrɔba, a tiilo dombə samba, wala zamba samba, ba zurə a Dufre halmi yoro. ¹¹ Nuŋ fuma na yoro tugle. La v Dufre same na wali zaabi, di kɔrɔv na hɔle ni di gulle ni, di hagate na a fuma hufuba di yibre ni a Daŋsa Zezi Kuristi seere ni, la a Dufre leŋkəm gaabi ni.

Zaŋ na na kulfi na wɔl a Dufre dubsoləm tomə

¹² Na bolə mbaa: « A bɔrv wē m baŋi kaŋ kã dɔrv.» A nyɔv la, kay i dɔrv dɔ hārēy na ni. A bɔrv wē m baŋi kaŋ dɔrv, la m ba boŋ kaŋkã dabɔsv mu ni. ¹³ Na bolə mu: «A dɔv a fɔrv ni la, a fɔrv mu a dɔv ni la.» A nyɔv la, kay a Dufre yeyra a fɔrv la dɔv

duru. La a fubi kulɔ koŋ ba bage a kusey ni, a kulɔ a Daŋsa ni la, a Daŋsa a kulɔ ni la. ¹⁴ A Dufre fegete a Daŋsa, la di fegetirə ũko mu la di gaabi.

¹⁵ Na nyaa ke na kulfti hej a Kiristi kulɔ kulfti la hi? Guko gulle, m zanta a Kiristi kulɔ kulfti m baɣi gu a kēɔŋ anɔ dollu di gulle kulɔ kulfti? A bada! ¹⁶ Na bēy ke anɔ menti la a kēɔŋ anɔ dollu di gulle, di la di hagate kulɔ dɔm? A wārgiri bole: «Ba himbən duru hagatura mbala kulɔ dɔm ten» ¹⁷ La anɔ menti la a Daŋsa, la di hagate guɔm ten kun zuru la a leŋkəm hej ni.

¹⁸ Huy na na hēysti a kusey. Wali zaabi sɔrɔhi hun a fubi baɣi duru ba zurə di kulɔ yoro, la anɔ baɣi a kusey, bagra a zaabi di gulle kulɔ ni. ¹⁹ Na bēy ke na kulɔ a Dufre leŋkəm daɣ la, a Leŋkəm kun wē la na, kun a Dufre pane na; na ba halfa na gulle. ²⁰ A Dufre yebte na la, di yure a dɔv kaŋey gu ni. Guko gulle zaŋ na na kulfti nahɔ na wol a Dufre dubsoləm tomə.

Pol yotu a zigvu kun zuru la a hemam wali

7 ¹ Masan m yotu kun na wārgē mu ni nanɣu ni. Gu hārēy a bɔrɔ ni ka di tɔ. ² La gu duru, kun patɔ ka a kusey tugo, maana bɔrɔ kama da di kēɔŋ, kēɔŋ kama da di bara. ³ Maana ka a bara gaɣ di kēɔŋ, a kēɔŋ mu, ka di gaɣ di bara. ⁴ A kēɔŋ ba dey di baɣi kun di boŋ la di kulɔ: di bara la halfu gu, a bara mu ba dey di baɣi kun di boŋ la di kulɔ: di kēɔŋ la halfu gu. ⁵ Ka na gaɣ dombə, kun gamsu na dɔmɔne dombə ni, a wakati boney yoro a Dufre zāanam ni; guko belleni hagati na, na menti la dombə, kun patɔ ka a Seytaani be tigi na di ye, saba na ba deysra na gulle.

⁶ Kun m bolu yere koŋ ba yeke a nyirē kun pa, la kana gu dey gu baɣi m hūŋsru na. ⁷ Hali a nyɔv, m boŋə ke a fuma duru baɣi a bəmpuri mu kana; la fu kama hōfa a hɔle kun a Dufre pane di, didɔm a hɔle koŋ, di dondo a hɔle koŋka. ⁸ Ye kun m bolu bunma ba tɔe la a kena gelev ni, gu hārēy ba fēy mu kana ka ba tɔ.

⁹ La ba ba deyka ba nyi ba gulle, ba hem : ke a hemam bɔv i boŋey be nyiri ba kulɔ. ¹⁰ Bunma hem a nyirē koŋ m patɔ, (gu ba sita mko ga, la a Daŋsa hoŋ ga la): maana ka a kēɔŋ kɔrɔtɔ la di bara. ¹¹ Hali di kɔrɔtɔ la di bara, maana di tugo a bəmpuri ni, wala di hagati di magal la di bara, la ka a bara dɔvu di kēɔŋ.

¹² Fuma sɔrba mu ni, ye kun m bolu: (mko la bo gu kay a Daŋsa dɔ): a bɔrɔ anɔ pa a Dufre a nyɔv hɔfuka a kēɔŋ anɔ ba pane a Dufre a nyɔv, la a kēɔŋ nandi boŋ di tugo la di, maana ka di dɔvu di. ¹³ A kēɔŋ anɔ pa a Dufre nyɔv hɔfuka a bara anɔ ba pane a Dufre nyɔv, la a bɔrɔ nandi boŋ di tugo la di, maana ka di sru a bara nandi daɣ. ¹⁴ Ke ase la, a bara anɔ ba pane a Dufre nyɔv worom a Dufre di kēɔŋ gulle. A kēɔŋ anɔ ba pane a Dufre nyɔv mu worom a Dufre di bara gulle. Hali le dɔ, na gunda ba bagra mbala ba kɔrɔtɔ la a Dufre, bine ba worom a Dufre. ¹⁵ La anɔ ba pane a nyɔv nandi boŋka di kɔrɔtɔ la tufu dondo anɔ a nyɔv, maana di yaba. Niŋ kana, a bɔrɔ wala a kēɔŋ anɔ pa Zezi a nyɔv ba diɛ la di dondo nandi , saba a Dufre yure na la da na tugo la a bəəni. ¹⁶ Nko a kēɔŋ anɔ pa Zezi a nyɔv n pūrām n hopturə n bara? La nko a bɔrɔ anɔ pa a Zezi nyɔv, n pūrām n hopturə n kēɔŋ?

Fey na mbala kana ba yure na na baɣi gu

¹⁷ Hali le dɔ, maana fu kama fey kana a Daŋsa pane di, mbala kana la di kunnu a Dufre yure di. Le m bolu a Dufre dāy duru ni. ¹⁸ Hali a bɔrɔ zue la a baɣu kunnu a Dufre yure di, di ba heme di yari di baɣu hērgam; hali di dummɔ ba zue la a baɣu kunnu a Dufre yure, di ba heme di pa ti a baɣu. ¹⁹ A baɣu zuəm ba furiā, ba zue baɣu ba furiā, kun furiā da le, soŋ gu baɣi kun a Dufre bole gu baɣi. ²⁰ Fu kama heme di fey kana la di, kunnu a Dufre yure di. ²¹ A bɔrga la ni, kunnu a Dufre yure ni? Ka n baɣi a biyā guko gulle. La hali n da kana n dey n baɣi a borkin, maana n baɣi. ²² Ke ase la, a bɔrga kun a Daŋsa yure, a Daŋsa tige di a bɔri ni. La a borkin anɔ a Daŋsa yure mu, hagate Kiristi bɔrga. ²³ A Dufre yebte na la, di yure a dɔv kaŋey da

na hagati a borkiniu, kɔ ka na be hagati a fomabu bɔri. ²⁴ Mu nyumba anɔ kama fɛy a Dɔfre yiganɔ mbala kana la dɔ, kɔnnu a Dɔfre yire dɔ.

A fuma bunma ba heme, la a geleu wali

²⁵ Kun zuru la bunma ba heme, m go a nyurɛ kun a Daɔsa pane. La m bolɔ kun m hɔnam: a bɔrɔ anɔ tofu la a hɔɔla humni la, a Daɔsa kun bage dɔ ni dɔ hārɛy.

²⁶ Ye kun m hunam: nyaɲ nyaɲ kaɲɛɲa keɲ gulle, gu hārɛy anɔ kama fɛy kana la dɔ. ²⁷ N hɔfu a kɛɔɲ? Kɔ ka n yari n karɔtu la dɔ. N go a kɛɔɲ? Kɔ ka n yari a kɛɔɲ.

²⁸ La gu duru n heme, n ba bage a wali zaabi. A bigaɲa mu heme, ga ba bage a wali zaabi. La a fuma bunma hem dara a warga handa ba funde kama feyley ni, la mko boɲɔ m laast na la a warga nahɔ.

²⁹ Mu nyumba, ye kun m boɲ m bo na ni: a wakati kumse; zaa masan, maana bunma hɔfu a kena fey mbala ba go kena. ³⁰ Bunma kommu mbala ba ba kommɔ, bunma hɔfu a bun-dɔnɔmɔ mbala ba go a bun-dɔnɔmɔ. Bunma yebvu mbala ba ba halfa kun ba yebvu. ³¹ Bunma dari a duniyā kan mbala ba dara hi. Ke ase la, a duniyā koɲ kana wɛ koɲ, gu ba tɔɲgra, gu kendra.

³² M boɲɔ ka na da a biyā. Anɔ ba heme a Daɔsa wali la dɔri dɔ nyu, kana dɔ bagri dɔ te a Daɔsa humni. ³³ La anɔ hem a duniyā wali la dɔri dɔ nyu, dɔ yati kana dɔ bagri kun te dɔ kɛɔɲ humni, ³⁴ la nuɲka dɔ tereɲge. Le da la a kɛɔɲ anɔ go a bara, wala a bigaɲa ni a Daɔsa wali la dɔri dɔ nyu, dɔ boɲ a Daɔsa hal dɔ fasi fasi, dɔ zaɲ dɔ gulle fasi dɔ pa dɔ. A kɛɔɲ anɔ hɔfu a bara, a duniyā koɲ wali dɔ dɔri la dɔ nyu, kana dɔ bagri te dɔ bara humni.

³⁵ M bole koɲ, na hāɲsam ni, kay da m gūriɲi na dɔ, la da gu hāɲsi na la, na bagri kun maki, na deysi na yom a Daɔsa la na buna duru.

³⁶ La a seno hunammuka ke dɔ bage kun ba make dɔ bigaɲa ni halɔ dɔ ba heme ga, halɔ dɔ humni fɛy ɪ wɛ ga ni, dɔ bolu ke ba heme ba bagri ba hemam, maana ba hem kana dɔ boɲ naɲku, dɔ bage a wali zaabi. ³⁷ La a seno nandi sibe dɔ ba hemma, ba ba kamɛ dɔ, la dɔkɔ la tigi gu humni, halɔ dɔ deyka dɔ gulle, dɔ ba heme dɔ bage kun hārɛy. ³⁸ Nuɲ anɔ hem dɔ bigaɲa nandi bage kun hārɛy, la anɔ ba heme dɔ bigaɲa bage kun kɔ a hārɛy.

³⁹ A kɛɔɲ dɔyɛ la dɔ bara dɔ bara pumde so, la halɔ dɔ bara sibe, dɔ dey dɔ zaɲ a bɔrɔ anɔ dɔ boɲ, da gu kundɔ a Daɔsa yomde yoro la. ⁴⁰ La gu duru, mu humni ni dɔ tugle dɔ nyuni la kɔsri dɔ bun-dɔnɔmɔ. La mko mu nyifu m hɔfu a Dɔfre leɲkam. (36) Halɔ fu hunammuka dɔ bigaɲa bire ga yɔsɔɲgu, dɔ yata dɔ bagri kun ba make dɔ bigaɲa ni, dɔ boɲ dɔ hem, maana dɔ bagri kun dɔ boɲ naɲku, a wali zaabi dɔ; ba hem)vvvvvv

A seyɔ nummufi wali

8 ¹ Kun zuru la a nummufi hun ba bage a seyɔ a tooruu ni, a nyɔv la ke, «v duru hɔfu a hɔram», mbala kana na bolu gu. La a hɔram koɲ a fusa gu tiri a fu ni, la a boɲey lobrɔ a menti dondre. ² Fu nyufuka dɔ nyaa kan, dɔ fɛyfu dɔ bɛy kana dɔ heme dɔ hɔrɔ. ³ La halɔ fu boɲɔ la a Dɔfre, a Dɔfre nyaa dɔ.

⁴ Kɔ na zige: fu dey dɔ wɔm a nummufi hun ba bagri a seyɔ a tooruu ni ? U nyaa ke a tooru go kun hɔɲsɔru kun la gu a duniyā koɲ ni, la a Dɔfre didum ten la wɛ.

⁵ Mbaa gu wɛka hun a fuma yiti a dɔfreɔv a dɔba ni wala a sɛende nyuni, bakɔ kɔ ni a dɔfreɔv pɔtɛy, a daɲsama pɔtɛy, ⁶ kay ukɔ kɔ ni Dɔfre dum ten la wɛ, dɔkɔ le a sa, anɔ ti taka kan kama, la dɔkɔ ni v feyfu. La a Daɔsa dum ten la wɛ, Zezi Kuristi, dɔkɔ gulle kan kama duru wɛ, dɔkɔ gulle v feyfu.

⁷ La a fuma duru dɔ hɔfu koɲka hɔram. Gɔrɔ mane handa a tooruu zāanam, halɔ nyaɲ kɔynde, ba wɔmmuka a seyɔ nummu mbala hɔndi duru a tooruu la halfu gu, la ba humni naam kun go a gaabi ba yelɔ ke a nummu naɲgu zigamsra ba la a Dɔfre

yiba ni . ⁸Kunde a duw do pati v woromsu a Dufre: v ba durika gu, gu ba bawgra hu, v durika gu, gu ba dakira hu. ⁹A nyow la, na hofu a boru na di kan kama duru, la ye na gu buru ka nangv pa na tigi a nyow panam wurgu samba a Dufre boru ni. ¹⁰Ke ase la, hali a fu anu gaabi wurgu a nyow panam yoro nika, nko anu hofu a haram a tooru dan yoro n duru, n ba kurgra di bunde n dargi di, di wum a nummu hun ba bage a sey a tooyau ni? ¹¹La n haram gille, a gaabi wurgisa hoj summa, n nyundu anu ni Kuristu hoj sbe . ¹²Na bagruka a wali zaabi nuj kana na nyumba a bena la a kena ni, la na yeyri ba humni hun go gaabi, a Kuristu ni na bagri a wali zaabi. ¹³Guko gille, hali a duw la pati mu nyundu a boru, wala a kwoj Kuristu yomde yoro dugv a Dufre boru, m ba wumma a nummu koynde a bada, da ka m pa mu nyundu dugv a Dufre boru.

Pol ganje kun a tomo hofu a nyure di da

9 ¹M ba halfa la mu gille wala? M ba yele la Zezi Kuristu tomo wala? M ba na la Zezi v Danja wala? Nako mu wolam a Danja ni do la na sure wala? ²Mbaa hali sorba ni ba yele Zezi Kuristu tomo, nako ko ni Zezi Kuristu tomo la mu. Na nyow panam a Danja ni hej honsru ke di tomo la mu. ³Ye mu yorbam a fuma bunma weyri mu ni a zaabi namba ni: ⁴M go a nyure m da a durgu la a nyowru mu tomə hej ni wala? ⁵M go a nyure m hem a kwoj nyow pato mu la di yafv, mbala kana tombə sorba bej bagri gu, a Danja nyabu bej la Piyeri wala? ⁶Wala mko la Barnabas ten ten la hem v wol na ni, la v wollu v yati v duw v gille wala? ⁷Na domone a bada ke a sodaga la yuti di gille ni da di wollu di sodaga tarey tomə? wala ke a fu ba dura a fegv kun di zere bu? wala ke a kuruko ba nyura a kaarema hun di tiri kuru yilam?

⁸Ko gille kun m weye nuj a fubi tarey da la ? A deyley mu bolə do guko nangv da wala? ⁹Ke ase la gu warge Moyizi deyley yoro: «Ka n gan a nefu kun wollu a bunam wakati a nyar-gelə wumam.» A Dufre tiri tiri zote a ney ? ¹⁰Uko bunma wollu a Dufre ni bej weyga do di weyri? A nyow, a weyga kej uko ni ga warge. A fetu feta di nyifu di dara a kan, a nyara pumv mu pumma a nyara di nyifu di dara di hole. ¹¹U dige na buna yoro a harey hun a Dufre Lejkam bage, ko hali v bone na duniya kan, gu ba bagra la ? ¹²Hali fuma sorba hofuka a nyure ba soj na daam, uko do hofu a nyure gu ku ba? La uko ba bage le, v soje a warga digre duru kun pati ka v ganjan a Kuristu kubarv dondu koj a fuma ni. ¹³Na bey ke bunma wollu a Dufre dan keseygu tomə, a Dufre dan keseygu nangv ni ba dari ba duw, la bunma bagri a sey a dubuga nyuni, hofa ba hole hun ba bagri a sey a dubuga nyuni nahi ni? ¹⁴Le kana mu, a Danja bole bunma sebru a kubarv dondu guko ni ba duru. ¹⁵La hun m hofu a nyure m bagri hej duru m ba bage mbaa gadum yoro, la m ba warge mu da na bagri hi mu ni. Kun m sibrv la boru...! Kay fuko ba tigura kun le mu ni a nanu koj.

¹⁶Mko ba nanta mu gille a kubarv dondu sebu ni, saba a tulay la mu ni m sebu gu, la a bone we mu ni, hali m ba sebe a kubarv dondu gu koj. ¹⁷Maana mko gille humni tigram la a tomde koj wolam, m hofu a nyure m da a yurumv; la kun gu bage a tomde kun ba degle mu la, m bagra da kun ba bole m bagri. ¹⁸Ko a se la mu yurumv? M sebu a kubarv dondu gu bundu bundu, m ba yare kun a kubarv dondu gu sebam pane mu a nyure m da.

¹⁹M halfa mu gille, m ba yele fu ka barga la gu duru m bage mu gille na duru barga, kun pati m da a fuma kun ku a potumi a Kuristu hoj ni. ²⁰A Zuyfuma yoro, m feye mbala a zuyfu da m bela a Zuyfuma Kuristu ni. Bunma yommu a deyley yoro, m feye mbala anu yommu Moyizi deyley, da m bela bunma yommu a deyley Kuristu ni, la gu duru tulay do mu ni m yom kana Muusə deyley bole. ²¹La bunma bey a deyley, m feye mbala anu bey Moyizi deyley, da m bela bunma bey a deyley Kuristu ni. Mbaa la kun hofu a Dufre deyley, saba a Kuristu deyley yoro m we. ²²A nyow patba bunma go a gaabi a nyow panam yoro ni, m feye mbala m go gaabi, da m bela bunma go

gaabi Kiristi ni. M bage mu gulle kaŋ kama a fuma duru ni, da m da a fuma bunma belli la a Dufre ga da ba da a hoptəm . ²³ M bage koŋ, a kibarv dɔndugv koŋ gulle, kun patɪ m da gv ni a hɔle.

²⁴ Na bɛy ke bunma huri a hurey tige ni da ba kɔ dombɔ beŋ durv hurɔ, la fu dum da la dart a kɔrɔ hɔle naŋgu? Huy na kana ni na dart a hɔle naŋgu. ²⁵ Bunma durv bagri kɔl-kaŋey hɔni mbala a huribɔ, a timbɔ... ba hemɔnam sɔrɛ ba kamana ba gulle ba dugv walɪ zaagv, da ba da a hārāv kun yeyri. La vko bagra koŋ da v da a hārāv kun ba yeyra. ²⁶ Gvko la pa m huri, la m nyaa kun nyuni m huri. M pumm la a wɔn-gumɔ, la m ba pumma a bundugv. ²⁷ M wargri mu kulɔ hānda, la m deyst mu, da mko kun sevɔ fuma sɔrba ni a kibarv dɔndugv koŋ, ka a Dufre be gaŋ mu.

Ka na pɔtɔl a tooru

10 ¹ Mu nyumba, m boŋɔ m hundatɪ na kun tɛ v kagama annabi Moyizɪ wakatɪ. Ba durv a dɔte la daa ba, ba durv keke a yisa sɔmŋv, ² ba durv yomɔm a dɔte hou ba gomdo la a yisa kekam nyanŋ mbala Moyizɪ mirɛle ba la ɪ yoro. ³ Ba durv dɛ la dv dum a dv hun a sɪrɪ a dɔba ni a Dufre kun pane ba, ⁴ ba durv nycɛ nyɔrɔgv dum kun sɪrɪ a Dufre ga, ke ase la ba durv da nyɔrɔ a gende kun sɪrɪ a Dufre ga hem, la a gende koŋ Kiristi nyanŋŋɔn la dɪ tɛŋgri ba, . ⁵ La gv durv kun kɪ ba ni a pɔtɔmɪ ba tere a Dufre hɔmni, gvko la pa ba sɪvɔ a durugu toore koŋ yoro.

⁶ A waluma heŋ a nyanŋŋanɔŋ la hv ni , kun patɪ ka a zaabi bagam bagɪ hv ni a booni, mbala kana a zaabi bagam bage ba gvɔɔ ni a booni. ⁷ Ka na pɔtɔl a tooru mbala kana gvɔɔ ba tullenɪ pɔtɔle hi, mbala kana gv wārge a Dufre tɪra yoro:

«A fuma namba tugle ba dɪ, la ba nycɔ, la ba hunne da ba tɪ dɔŋsɔ.» ⁸ Ka na bagɪ bunma bagri a kusey, mbala kana gvɔɔ ba yoro bage fuma musv sofe la ba tā (23000) ba ni sɪvɔ funde dum ten. ⁹ Ka na tɪgɪ a Daŋsa na ye mbala kana gvɔɔ ba yoro bage a domi dv m ba ɪ kv. ¹⁰ La ka na gvɔrām mu, mbala kana gvɔɔ ba yoro gvɔrām a Dufre tɪŋgv a maleeka dɪ pɔrvgv ba.

¹¹ A waluma heŋ tere ba la da ɪ bagɪ hv ni a nyanŋŋanɔŋ, la ɪ wārge da ɪ tɪ hv kewendi, vko bunma worom a duniyā kendam wakatɪ . ¹² Gvko gulle anɪ nyɪfv dɪ hvfv gvŋ gvŋ a Daŋsa bɔrv ni, daa dɪ gulle ka dɪ sol a walɪ zaabi yoro.

¹³ A tɪgɪ ye-na mbaa gv dum ba tere na, kun ba tere a fuma. A Dufre a nycv bagrv la, la dɪ ba dvɔra a tɪgɪ ye-na kun kɪ na gaabi be na ni. La a tɪgɪ ye n-na bene na ni, dɪ pata na la kana na deystɪrɪ na buna, la a bɔrv kana na sɪtɪ gv ni.

A mentɪ dondre go na la a ziniu tullenɪ

¹⁴ Gvko gulle, mu folba bombɔ huy na na hɛystɪ a tooru pɔtɔlam. ¹⁵ M weyri la na mbala a fuma hɔmni samba, nakɔ gulle ye na hɔmni ni kun m bole koŋ. ¹⁶ A barke nyɔrɔgv kun v posru a Dufre barka la v nyɔrɔ, gvko mente hv dɔ la Kiristi nyem hun bil hv ni heŋ, a buuru kun v kegemmu koŋ mente hv dɔ la Kiristi? ¹⁷ La kun gv kunde buuru dum ten v kegemmu, vko mu la v pɔtɔmɪ heŋ durv kulɔ dum da la hv. Saba buuru dum ten naŋgv v durv dɪrɪ.

¹⁸ Ye na Israyel fuma: bunma wɔmmu a kaarema hun ba bage a seyɔ a Dufre ni dvbga nyuni, ba mente dɔ la a Dufre, anɪ halfv a dvbga naŋgv? ¹⁹ A se m boŋ m bo: a nummu kun bagɪ a seyɔ a tooru ni le kaŋ? Wala a tooru naŋgv gulle le kaŋ? ²⁰ Ayey, la m bolu na ni, kun ba bagri a seyɔ naŋgv a ziniu ni ba bagri gv, kay a Dufre ni dɔ la, bine m ba boŋ na mentɪ la a ziniu. ²¹ Na ba dey na nycv a Daŋsa nyɔrɔgv, la na nycv a ziniu nyɔrɔgv, na ba dey na dɪ a Daŋsa dv la na dɪ a ziniu dv. ²² Wala v boŋɔ v hɪstɪ a Daŋsa a bun-zamɪ? V kɪ la dɪ a gaabi?

Kāņ kama dūrv bagū a Dūfre dubsolēm nū

²³ Na bolu: «A bōrv wē kaņ kama bagū», la kaņ kama dūrv dō a hārēy. «A bōrv wē kaņ kama dūrv bagū,» la kaņ kama dūrv dō lobru Zezi nyumba mentū dondre .

²⁴ Maana ka fu kā yari kun hāņsal dūko ten ten, la dū yari kun hāņsal fuma sōrba mv.

²⁵ Dū na kun dollu a yaga nū dūrv, la ka na zīgū kun la da na yey na hūmnū. ²⁶: «Saba a duniyā la kun wē a duniyā nyunū dūrv a Daņsa la halfv.»

²⁷ Halū anū ba pane Zezi a nyōv yure na a dūv nū, la na soņ na yav maana na dū kun dū pane na dūrv, la ka na zīgū kun la da na yey na hūmnū . ²⁸ La fu bole na nū a nummv koņ a tooru seyō nummv la, ka na dū gv, a fu anū bo na nū nandū gulle, da ka na yey dū hūmnū. ²⁹ Kun m bole a hūmnū naam koņ, m ba weyra nakō hūmnū naam, la a fu sōrv a wey nandū nyōņgv la. A se gulle fu sōrv hūmnū naam gaņan mv alhōrma daam bagam ? ³⁰ M posruka barka a Dūfre kun m dūrv nyunū, a se la kun ba yeyri mv seere a dūv kun m pose barka la m dūrv naņgv gulle?

³¹ Kō, kun na dūrv nū, kun na nyōrv nū, la kun na bagri dūrv nū, bagri na ū dūrv a Daņsa a Dūfre dubey nū. ³² Ka na bagri kaņ kun patū fu dūv dūgv a Dūfre bōrv nakō gulle, a zuyfoma nū dō, a grekuma nū dō, Zezi fuma mentū n dondre nū dō. ³³ Bagri mbala mkō kana, mkō, m tūri gaabū da m te ba dūrv hūmnū kun m bagri dūrv nū, kun hāņsal mkō ten ten dō m yatū, la kun hāņsal a fuma pōtv m yatū, kun patū ba da a hoptām.

11 ¹ Zaņ na mv wollē mbala kana mvkō gulle zantū Kurstū wollē

Kūv zuru la a nyu sumbēm walū a Dūfre daņ yoro

² M nandū na kun na hundrv mv nū wakatū kama, la na yommu a sebōlam heņ kana m sebōle na . ³ La gv dūrv m boņō na hōrv koņka: Kurstū lē a bōrv dūrv nyusa a bōrv lē a kēōņ nyusa, a Dūfre lē Kurstū nyusa. ⁴ A bōrv dūrv anū wē a guņgaru nū wala dū sontu a hilo a Dūfre ga dū tēesel a fuma nū dū nyu sumbufu dū nyusa dū huysri. ⁵ La a kēōņ dūrv anū wē a guņgaru nū, wala dū sontu a hilo a Dūfre ga dū tēesel a fuma nū dū ba sumbe dū nyu, dū nyusa dū huysri, saba lē nyaņa mbala dū kepte dū nyu. ⁶ A kēōņ ga sumbruka dū nyu, maana dū derū dū nyukōy ! La halū a koy la a kēōņ nū dū derū dū nyukōy, wala dū keptū, kō maana dū sumbu dū nyu. ⁷ A bōrv ba heme dū sumbu dū nyu, saba dikō a Dūfre nyaņņanōņ la dū dubey la; la a kēōņ a bōrv dubey la. ⁸ Ke ase la, a bōrv dō ba tige a kēōņ nū, la a kēōņ ba tige a bōrv nū. ⁹ La a bōrv dō la, ba te taka a kēōņ gulle, la a kēōņ ba te taka a bōrv gulle. ¹⁰ Gukō la pa a kēōņ heme dū sumbu dū nyu, a maleekau gulle kun hūņsrū ke dū wē la a bōrv dabri nū . ¹¹ La gv dūrv a Daņsa yiba nū, a kēōņ ba dey dū wē bōrv go, bōrv ba dey dū wē kēōņ go. ¹² Ke ase la, kana ba tige a kēōņ a bōrv nū, a kēōņ la hullū a bōrv, la gv dūrv a Dūfre ga gv stū.

¹³ Nakō gulle zīgū na gulle na ye; gv tofu a kēōņ wē a guņgaru nū dū ba sumbe dū nyu. ¹⁴ A duniyā alhaalū koņ gulle ba hūņsra a koy la a bōrv nū dū hōfv a nyukōy dōyhi? ¹⁵ La a kēōņ nū a dubey la dū nū gv dū hōfv nyukōy dōyhi. Saba ba pane dū la a nyukōy dōyhi ū bagri dū nū mbala a nyu sumburugv. ¹⁶ La fu boņka dū bagri a taka kōynde, vko ba mane a taka. A Dūfre dāy foma mv ba mane a taka bagam.

Kūv zuru la a Daņsa sum hundam dūv walū

Mat 26.26-28; Mrk 14. 22-25; Luk 22.14-20

¹⁷ La kana m dōmōn na bagri koņ m ba dey m nan na, saba na mentv kun bellū la a zaabū kū kun ū bellū la a hārēy. ¹⁸ A pote dūrv m dōmōne na mente da na bagri a Dūfre zāanam, a kōrvōtam la wē na tullēnū, la m nyūfv a nyōv la gv dige. ¹⁹ Kala a kōrvōtam tugo na tullēnū, da ba deysū ba hōrv na tullēnū bunma lē hēndi a nyōv bagri ba la. ²⁰ Kō na dūrv bene mentū, a Daņsa sum hundam dūv heņ dō na dūrv. ²¹ Ke a se

la a diw wakati, ani kama tura kēhā la di gulle diw, guko la pa a ham hōfu gwɔrɔ, gwɔrɔ nyɛ kala ba yigini sime. ²²Nako go a dāy na tugo deŋ na di, la na nyo ? Wala na boŋə na huysi Kiristi fuma, na koysi a fara samba? A se m bolu na ni? M nan na? Aye! M ba nanta na koŋ ni!

²³Ke a se la, kun m soŋe a Daŋsa ga guko m sebole na. A Daŋsa Zezi a nyirē kun ni ba te di a wōna ni naŋgu di zaŋe a buuru, ²⁴kun di pose a Dufre barka, di tere ba la gu la di bo: « Koŋ mko kulɔ la kun m pane nako gulle, baŋi na koŋka na hunduru mu ni.»

²⁵Le da a diw nahɪ bellenti di zaŋe a nyɔrɔgu di bo: «A nyɔrɔgu koŋ mko nyem la, hin bil na ni, kun le aadi feley hin a Dufre nyiyē la na, baŋi na gu na hunduru mu ni, kun wakati na nyɔrɔ gu duru». ²⁶Ke a se la kun wakati duru na duri a buuru koŋ la na nyɔrɔ a nyɔrɔgu koŋ, a Daŋsa sum na sebru halti fun di yaa be. ²⁷Guoko la pa, a fu ani duri a Daŋsa buuru koŋ, la di nyɔrɔ di nyɔrɔgu, kunde di ba heme di baŋi gu, di zɔŋge a Daŋsa kulɔ la di nyem ni.

²⁸Ko maana ani kã zigɪ di gulle, la di di a buuru naŋgu, la di nyo a nyɔrɔgu naŋgu. ²⁹Ke a se la a fu ani duri a buuru naŋgu la di nyɔrɔ di nyɔrɔgu naŋgu, la di ba hore kun le a Daŋsa kulɔ, di bella la di gulle ni a guru. ³⁰La koŋ la pa na tillenti, fuma handa ba kaŋeyā, ba go a gaabi, la zaagu sibe. ³¹Halti v zige v gulle v ye, a Dufre ba gita v guru. ³²La a Daŋsa gutika hu, da di nuŋatri hu kun patɪ ka ba menti v la a duniyā ba kotv v guru.

³³Guoko gulle mu nyumba halti na mente la dombə da na di a Daŋsa sum hōndam diw daa na dombə. ³⁴Halti a ham hōfoka a fu maana di di di daŋ kun patɪ na mente maana ka na dun a a Dufre guru na be la na gulle ni. La zigw sɔrhi heŋ, m hānsalla hi la m bene be.

A gaabɪ hin a Dufre leŋkəm patɪ Zezi fuma weyga

12 ¹Mu nyumba kun zuru la a gaabɪ hin a Dufre leŋkəm patɪ, m boŋə na hɔrɔ hi halti gu hānsɪ. ²Na nyaa ke, kunnu na ba pane a Dufre a nyɔv, a Seytaani darge na la di yaw la a tooruu muguu ga, na yom hi. ³Guoko la pa m bolu na ni ke a fu ani weyri la a Dufre leŋkəm gaabi ba dey di bo: «Zezi ba sie di la!», la a fu ba dey di bo: «Zezi a Daŋsa la!», kala la a Dufre leŋkəm gaabi.

⁴A gaabɪ hin a leŋkəm Dufre patɪ hɔle hɔle la, la a leŋkəm dum nahɪ da la patɪ hi a fuma. ⁵A Dufre ni tomə wɔlam hɔle hɔle la, la a Daŋsa dum ten ni ba wɔllv. ⁶A dey la kun wullv toməmə hɔle hɔle la, la a Dufre dum ten la patɪ i durv ba durv ni. ⁷A Dufre leŋkəm pane ani kama a gaabi, da di wɔl di hānsɪ ba durv. ⁸Di dum a Dufre leŋkəm pane di weyri la a humni, la leŋkəm dum nahɪ da pane di dum mu, di weyri la a nyuley. ⁹A Dufre leŋkəm pata didum a nyɔv panam birihi, leŋkəm dum nahɪ da, pata di dum mu a bāataw yergam gaabi. ¹⁰A Dufre leŋkəm pata di dum a gaabi di baŋi a hāyndeɔ, di dummu tēesel a hilo kun da a Dufre ga a fuma ni, di dum kōynde deysi gu hɔrɔ a Dufre leŋkəm la kun ba ye la a Dufre leŋkəm gu korɔv. Di dummu kōynde a digə wōnba weyni, di dum mu kōynde a weyni wōni nahɪ soŋəm gu tēesel sɔrba ni. ¹¹La heŋ durv Dufre leŋkəm dum ten nahɪ da la baŋi hi, i patɪ ani kama a gaabi kana i boŋ.

A Dufre fuma menti n dondore le Zezi Kiristi (kulɔ a kulfti) soroo

¹²Ke ase la, a fubi kulɔ gu dum ten la gu, la soroo zaagu gu hōfu. La gu soroo nahɪ la i pɔtumɪ durv kulɔ dum ten da la hi, Kiristi kulɔ mu leda dala. ¹³La v durv Zezi Kiristi mirēle hu la a Dufre leŋkəm dum ten yoro da v baŋi kulɔ dum ten. A Zuyfuma la bunma ba ye la a Zuyfuma, a bɔri la a borkiniu, v durv Dufre leŋkəm dum ten nahɪ ni v nyɛ.

¹⁴ Kaŋ dum ten dɔ a kulɔ hɔ̄fɔ, la a soroo zaagu gu hɔ̄fɔ. ¹⁵ A wole boluka: «Kun m ba yele a wɔ̄nde, m ba halfa a kulɔ nɔ», koŋ ba pata gu halfa a kulɔ nɔ. ¹⁶ A dunde boluka: « Kun m ba yele a yibre, m ba halfa a kulɔ nɔ», koŋ ba pata gu ba halfa a kulɔ nɔ. ¹⁷ Halɔ a fubi kulɔ dɔru bage a yibre, naana fu dey di dɔmɔ la? Halɔ gu dɔru bage a dunde, naana di dey di dɔmɔ la a kɔ? ¹⁸ La a kulɔ sorogu kama a Dɔfre te gu la a kulɔ nɔ kana di boŋse. ¹⁹ Halɔ a kulɔ dɔru sorogu dum ten la gu, nde a kulɔ wɛ? ²⁰ La a kulɔ sorou zaagu la hi, la a kulɔ dum ten la gu.

²¹ Kɔ a yibre ba dey gu bo a wɔ̄nde nɔ: «M ba hayfa nɔ», a nyu ba dey gu bo a wolla nɔ: «M ba hayfa na». ²² Le da, a kulɔ sorou hun v yeli kɔ a gaabi goore te tlay a kulɔ nɔ. ²³ A kulɔ soroo hun v yeli ɪ go dubey la kɔ kun v dubsol. Hun weyga ziiɔfu nahɔ, ɪkɔ v kɔ v hagal. ²⁴ Kay a kulɔ soroo hun v ni nahɔ ba yata a yelɔm. La a Dɔfre bage a kulɔ, di pa hun go dubey nahɔ, a dubey gu kɔsu. ²⁵ Kun patɔ ka a kɔrɔtam tugo a kulɔ nɔ, la gu sorou nahɔ dɔru ye dombɔ walɔ. ²⁶ La halɔ a kulɔ sorogu gudum warɔfuka, ɪ dɔru la warfa; halɔ a kulɔ sorogu gudum da a dubsolɔm, ɪ dɔru bagra a bun-dɔnɔmɔ.

²⁷ Bine nakɔ a Kurɔstɔ kulɔ la na, la anɔ kama na yoro di kulɔ naŋku sorou la. ²⁸ Zezi nyumba mentɔ-dondre yoro, a Dɔfre sɛyɛ a pote a tombɔ, a himsu bunma sontu a hilo a Dɔfre ga ba tɛesel a fuma nɔ, a tãandɔgu a seɔlba, kun defu a hãyndeɔ bagriba, kun defu bunma hɔ̄fɔ a gaabi kun a Dɔfre patɔ ba bagri a yergam, bunma hãŋsɔrɔ a fuma, yiganɔ samba, la a weynɔ wɔ̄nɔ weyrɔba ²⁹ Ba dɔru le a tombɔ wala? Ba dɔru bɔma sontu a hilo a Dɔfre ga ba tɛesel a fuma nɔ la? Ba dɔru le a seɔlba wala? Ba dɔru la hɔ̄fɔ a Dɔfre leŋkɔm gaabi kun bagri a hãyndeɔ wala? ³⁰ Ba dɔru la hɔ̄fɔ a yergam hãrãw wala? Ba dɔru la weyrɔ a weynɔ wɔ̄nɔ wala? Ba dɔru la sontu a weynɔ wɔ̄nɔ ba tɛesel? ³¹ Kɔ yarɔ na a gaabi hun a Dɔfre leŋkɔm patɔ hun kɔ a hãrɛy. La masanɔ m hũŋsura na la a bɔru kun kɔ ɪ dɔru.

A boŋey kɔ a kaŋ kã dɔru

13 ¹ M weyrɔka a weyga kun a fumabu weyrɔ, la a weygnɔ kun a maleekav weyrɔ, m goka a boŋey, m wɛ la mbala a kɔsu kun dɔmmɔ, la a silbɔŋlende kun dɔmmɔ kana. ² Halɔ m da a Dɔfre leŋkɔm gaabi m sontu a hilo kun sɩtɔ a Dɔfre m tɛesel a fuma nɔ, la m da a hɔram m hɔrɔ a walɔ hɛrɔgu dɔru bu, la a hɔram dɔru, halɔ m da a nyɔv panam kala m deysɔ m geyel a derɔ ɪ tigni, halɔ m kuye a boŋey, m yele kaŋ kã. ³ M dey m terɔ mu daam dɔru a wargã samba, la mbaa m pa mu kulɔ ba zubu gu, halɔ m kuye a boŋey, gu ba fɩrɩ mu nɔ kaŋ kã.

⁴ Anɔ hɔ̄fɔ a boŋey bunde sibe, di hãrɛy, di ba zamma, di go tɔ gu gulle nɔ a saru, di go a gulle pɔtɔlam, ⁵ anɔ hɔ̄fɔ a boŋey ba bagra kun kɔysrɔ a fu, di ba yata di gulle hãrɛy ten ten, di ba hɩsɩlla di bunde, di ba hɔ̄fa a zaabi kun ba bagɔ di di bunde nɔ, ⁶ di ba bagra a bun-dɔnɔmɔ a zaabi nɔ, la di bagra a bun-dɔnɔmɔ a nyɔv nɔ. ⁷ Di trɩ suuru kaŋ kã dɔru nɔ, di patɔ a nyɔv kaŋ kã dɔru nɔ, di hɔ̄fɔ a tamhã kaŋ kã dɔru nɔ, di bunde sibe kaŋ kã dɔru nɔ.

⁸ A boŋey ba kendra a bada, sontu a hilo a Dɔfre ga gu tɛesel a fuma nɔ kendra, a digɔ wɔ̄nba weyga weyam kendra, a hɔram kendra. ⁹ Ke ase la v hɔram ba hibe fastɔ, v sontu a hilo a Dɔfre ga v tɛesel a fuma nɔ ba hibe fastɔ; ¹⁰ la kun hibɔ fastɔ bene be kun ba hibe fastɔ summa.

¹¹ Kunnu a bi boneŋɔ la mu, m weyra mbala a bi boneŋɔ, m hunam mbala a bi boneŋɔ, mu hunamam a bi boneŋɔ hunamam la, kunnu m hagatɔ a bɔrɔ m dɔge kun le a bi boneŋɔ nyuŋgu. ¹² Masanɔ nuŋ kun v ni, mbala kun a fu ni kaŋ a digi milgi milgi yoro la, la a wakati bellɔ kun gu bagri hu nɔ fastɔ fastɔ. Nyar nyar mu hɔram ba hibɔ fastɔ, la a wakati kun bellɔ m hota fastɔ kana a Dɔfre hare mu.

¹³ Bine masanɔ hãuma tã la fɛyrɩ: A nyɔv panam, a tamhã, la a boŋey, la a boŋey la kɔ ɪ dɔru.

A gaabi hun a Dufre lenkəm patı heme ı hāṅsı a fuma duru

14¹ Yaruna na boṅsu dombə la na buna duru. Yaruna a gaabi hun a Dufre lenkəm patı, la kun kũ yaruna a Dufre hilo soṅəm gu tēesel. ²A fu anı weyrı a weynı wōnı, a fumabu dɔ dı weyrı la, a Dufre dı weyrı la, saba fu kã ba dɔmɔna kun dı bolu. La, la a Dufre lenkəm gaabi nı dı weyrı a Dufre wali hērıḡı. ³La a fu anı sontu a hilo a Dufre ga dı tēesel a fuma nı, a fuma dı weyrı la, dı hāṅsı ba ba yagu yıḡanı a nyɔu panam yoro, dı segel ba, la dı patı a beni. ⁴Anı weyrı a weynı wōnı dı gulle da dı hāṅsı dı yagu yıḡanı a nyɔu panam yoro, la anı sontu a hilo a Dufre ga tēesel a fuma nı hāṅsıra Zezi fuma duru ba yagu yıḡanı a nyɔu panam yoro.

⁵M boṅ na duru weyrı a weynı wōnı. La kun m kũ m boṅ le na duru sontu a hilo a Dufre ga na tēesel a fuma nı. Saba anı sontu a hilo a Dufre ga dı tēesel a fuma nı kũ anı weyrı a weynı wōnı, halı dı sontə dɔ a weynı nahı dı tēesel da Zezi nyumba da a hāṅsam ba yav yıḡanı a panam yoro. ⁶Mbala a nyaṅṅanɔṅ, mu nyumba, kunde ke m bene na ga: m be weyrı la na a weynı wōnı, a se m fıurı na nı halı m weynı nahı ba bene la na nı a keretəm, a hɔram, sontu a hilo a Dufre ga dı tēesel a fuma nı wala a sebolamfi?

⁷U zaṅna a nyaṅṅanɔṅ la a sorou dɔmmıhi heṅ, a ferelgə wala a kōndı, a dɔmam nahı maana ba kɔrɔte naana v bagrı v hɔrɔ kun ı dɔmmı? ⁸Halı ba dɔmmıka a kul a mende dɔmam, la a dɔmam nahı ba sɔrfa, anı la hemɔn a mende hemɔnam ? ⁹Le da la gu nakɔ mu nı! Na weyrıka a weynı wōnıhi hun ba ba dɔmɔna, naana ba hɔtu kun na bolu? Saba a duka bindu da na bagrı. ¹⁰A weynı wāanı wāanı pɔtey a duniyã koṅ nı, la gu dum ı yoro go kun go a bi. ¹¹Bine, m bēyka anı weyrı la mu weyga, a balɔ la dı mu nı, mkɔ mu, a balɔ la mu dı nı. ¹²Le da la gu nakɔ mu nı, kun na boṅ a Dufre Lenkəm hārāv heṅ la na buna duru, yaruna hı da na da hı handa, da na hāṅsı Zezi nyumba ba yav yıḡanı a nyɔu panam yoro .

¹³Gukɔ la pa, anı weyrı a weynı wōnı heme dı zāa a Dufre da a dı da a nyıré soṅəm gu tēesel hārāv. ¹⁴Saba m trıka guṅgaru la a weynı wōnı, mu pumde wē a guṅgaru nı, la mu humnı-feyhi ba bagra kaṅ kã. ¹⁵Kɔ ase m bagrı? M tura guṅgaru la mu pumde, la tura guṅgaru mu la mu humnı-feyhi. M lelə la mu pumde, la m lelə mu la mu humnı-feyhi. ¹⁶Ke ase la, n posruka a Dufre barka la n pumde da, naana anı wote deṅ a menti-dondre nangv yoro dı bēy kaṅ yotu la, «Amina» n barke posuu nahı nı, saba dı bēy kun n bolu? ¹⁷Mbaa n barke posuu nahı hārēyka handa, ı ba hāṅsıra dıko kɔ dı yav yıḡanı a nyɔu panam yoro.

¹⁸Albarka a Dufre nı kun m weyrı a weynı wōnı gu kũ na duru koṅ gulle. ¹⁹La Zezi fuma menti-dondre yoro, m boṅə m bo weynıbu num hun ba dɔmɔn, da m sebol sɔrɔba, gu bɔv mu nı, m bo weynı wōnı weynı bu musuv fi (10000) hun ba ba dɔmɔna.

²⁰Mu nyumba, ka na baḡı mbala a gında na hunamam nı; kun zuru la a zaabi bagam nı, baḡı na a gında boney, la a hunamam nı baḡı na a kōyba. ²¹Gu wārge a Dufre tute yoro : « A Daṅsa bole: «M weyra la a fuma beṅ la a dıgə sɔrba weyga, m weyra la ba la a balba nyıyã, la gu duru ba ba dɔmɔna mu.» ²²Kɔ, a weynı wōnı weyam a siləṅkeenə la bunma ba pane Zezi a nyɔu nı, kay bunma pa Zezi a nyɔu nı dɔ; anı ontu a hilo a Dufre ga dı tēesel a fuma nı a siləṅkeenə la bunma pa Zezi a nyɔu nı, kay bunma ba pane Zezi a nyɔu nı dɔ.

²³A nyaṅṅanɔṅ, halı bunma pa Zezi a nyɔu duru mente, la ba duru weyrı a weynı wōnı, a nyɔu patıba bunma go a hɔram, wala bunma ba yeke a nyɔu patıba bene be deṅ ba ba bolə na kie la? ²⁴La ba duru sontuka a Dufre hilo ba tēesel a fuma nı, anı ba yeke a nyɔu patı wala a nyɔu patı anı bēy kaṅ bene be deṅ, hun dı dɔmɔn heṅ duru pata dı hɔrɔ dı wali zaabi, la dı niə ı duru gıre dı gıruv; ²⁵dı bunde nı wali

hērīgū kerete, kō, dī kurōṅgrō dī sule tii sēende, dī pōtəl a Dufre dī bo: « A Dufre hāndi wē na tullen!»

A nyōv patba mentu kana heme gu wē

²⁶ Mu nyumba, kō ase m boṅ m bo? M boṅə ke halt na mente, dīdum na yoro dey lel a leləgu, dīdum a keowendi, dīdum kun a Dufre hōṅsuvu dī, dīdum a weyga wōni weyam, dīdum a weyga wōni naṅvu kun bole hagatam, maana ı dūv bagı da gu yav la Zezi nyumba menti dondre yiganı. ²⁷ Halt a fuma weyrıka a weynı wōni, maana ka gu gamsu fuma hı wala ba tā, la ba weyrı fu dum fu dum, la fu sontu dı tēesel kun ba bolu. ²⁸ Anı sontu dı tēesel gotenka, maana ba yirgi ba hilfi Zezi nyumba menti-dondre naṅvu yoro, anı kama dı gille weyrı la, la a Dufre. ²⁹ Halt la bunma sontu a hilo a Dufre ga ba tēesel a fuma nı namba, maana ba hı ba tā weyrıka, bunma fēy meyrı ba weynı nahı ba yeli. ³⁰ La halt fu sōv anı wote deṅ da kaṅ kun a Dufre hōṅse dı, maana anı weyrı siki. ³¹ na dūv dey na sontu a hilo a Dufre ga na tēesel a fuma nı, la weyrına fu dum fu dum, da a menti dondre naṅvu da a hōram la a benı. ³² Bunma a Dufre leṅkəm pane a gaabi ba sontu a hilo a Dufre ga ba tēesel a fuma nı, dey ba pa a leṅkəm nahı sontu ba nı; ³³ saba a Dufre ba yeke a Dufre anı zunugru, la a Dufre anı bellı la a bəəni la.

Kana gu bagrı Zezi fuma menti-dondreu dūv nı, ³⁴ maana kena siki ba nyıyā Zezi fuma menti-dondreu yoro, saba ba go a nyırē ba zaṅ a weyga. Ba heme ba siki ba dōmōn mbala kana a deyley bole. ³⁵ La ba boṅka a kaṅ fayatam, maana ba zıḡı ba bena daanı, saba gu ba tofə a kēōṅ wey Zezi fuma menti-dondre yoro.

³⁶ Wala na nyıfa nakō ga a Dufre weyga keṅ sūrē? wala nakō ten ten la soṅka? ³⁷ Fu nyıfōka anı sontu a hilo a Dufre ga dı tēesel a fuma nı la dı, wala dı hōfa la a gaabi kun a Dufre leṅkəm pati, dı heme dı hōv hun m wārgrı na nı heṅ a nyırē kun a Daṅsa pane la. ³⁸ La dı ba hōre koṅ, a Dufre mu bēy dı.

³⁹ Kō, mu nyumba yarı na buna dūv kana na bagrı a fuma bunma sontu a hilo a Dufre na tēesel a fuma nı, la ka na gaṅṅan a fuma a weynı wōni weyam. ⁴⁰ La maana gu dūv bagrı kana tofu, la a nyırē nyırē.

A Kurıstı fegetəm

15 ¹ Mu nyumba, m hundatrı na a kıbaru dōndvōgu kun m sebe na nı koṅ, na soṅe gu, la halt nyar na fēyfu gu nı hāṅsum. ² A kıbaru dōndvōgu koṅ nı mu na dari a hoptəm, halt na hōfuka gu la mbala kana m sebe na nı gu; halt le dō na nyōv panam ba fıtrā kaṅ kā.

³ Kun fendı gōdum kama m sebe na nı a sebolam koṅ, kun m gille da: a Kurıstı sebe vko walt zaabi gille, mbala kana a Dufre tıra heṅ bole. ⁴ Ba tē dı a hubre yoro, la a fundē tāandıḡı fundē dı fegete mbala kana a Dufre tıra da sebe gu. ⁵ Dı pəndəte Pıyerı nı, dı pəndəti dı tombə fi la ba hı namba nı. ⁶ Gōkō bellenı dı pəndəte dı gille naadum ten dı nyumba kun kıtı zaṅgufōv num (500)nı. Kun kıtı a pōtumi ba nı dūv feyfu halt nyar, la fuma kalıley ba nı sıbe. ⁷ Gōkō bellenı dı pəndəte dı gille Zak, la dı pəndəte dı gille a tombə namba dūv nı.

⁸ Namba dūv bellenı dı pəndəte dı gille mko mu nı, anı nyar mbala abana. ⁹ Ke a se la, a tombə beṅ dūv nı, mko la kıtı a wōrgam. M ba heme mbaa ba yarı mu a tomo, saba m warge handa Zezi Kurıstı fuma. ¹⁰ La a Dufre bagam nı, m wē kana m wē, la a Dufre bagam mu nı ba yaa bındv. M wōle gu kıtı a tombə namba dūv, a nyōv mko dō la, la a Dufre bagam wē la mu la. ¹¹ Kō, mko la we, bakō la we, koṅ le a kıbaru dōndv kun v sebrı, la a gōkō na pane a nyōv.

A sibruba fegetəm

¹² U turika fæe ke a Kırıstı fegete, naana kana menañ na yoro bolu: « A sibruba ba fegetirə? ¹³ A sibruba ba fegetrika, a Kırıstı mu ba fegete. ¹⁴ La halı a Kırıstı ba fegete, v fæe bundv la, na nyov panam bundv la. ¹⁵ Kun dakı mu kun v bole a Dvfre bage koñ v wolle dı nı, saba v bole ke dı fegete a Kırıstı, bine dı ba fegete dı, halı gv kundə ke a nyov la a sibruba ba fegetrə. ¹⁶ La a sibruba ba fegetrikə kə a kırıstı mu ba fegete. ¹⁷ La maana a Kırıstı ba fegete, na nyov panam bundv la, la na fəyfa na zaabı yoro. ¹⁸ La bunma sıbu a Kırıstı nyov panam yoro namba m te bonə fası. ¹⁹ Halı v te la v tamhā Kırıstı nı a feyley koñ nı da, a fuma dırv nı vko la kū a wūmgey.

²⁰ La a nyov a Kırıstı fegete, dıko la fegeti a pote, la koñka hōñsv bunma sıbu namba dırv mu fegetrə. ²¹ Kana a sum benə bərv dım Adama hoñ gulle, le da mu a fegetəm benə bərv dım a Kırıstı hoñ gulle. ²² Kana a fuma dırv sıbu, saba ba la Adama gudım la, le da, ba dırv dara a feyley saba ba la a Kırıstı gudım la. ²³ La anı kama hōfa la dı tige: a Kırıstı le a fegetribə dırv pote, kun defv bunma a Kırıstı halfv bə fegeti kunv dı bellı bə. ²⁴ Nañgv nı a duniyā kendam bellı: Kırıstı yeyra a zaabv gaabv dırv, hun hōfv v nyunı a gaabı la a dabrı, dı zañ dı yu dı gərgı a Dvfre dı sa wōnde nı. ²⁵ Saba kala a Kırıstı dı a yu, halı fun a Dvfre bellı tı dı alba dırv dı wollə hou dı sıbu ba. ²⁶ A alə anı tēesrı a yeyam a sum la. ²⁷ Ke ase, a wərgırv bole: «A Dvfre te la kañ kama dırv a Kırıstı wollə hou.» Kay kun ba bole ba te kañ kama dırv dı wollə hou nañgv, a pūrēña la ke, a Dvfre anı bağı kañ kama dırv soñ dı nı nandı hole go. ²⁸ Kunv a Kırıstı bellı dıbv kañ kama dırv nı, dıko a bi nandı gulle pata dı gulle a Dvfre anı pa dı dıbv kañ kama dırv nı, da a Dvfre dı a yu kañ kama dırv nyunı.

²⁹ Fuma la wē ba sontu a hem mirēləm a sibruba nı; ase gulle bunma sontu a hem mirēləm a sibruba nı bağı gv? Halı ke a nyov la a sibruba ba fegetirəka. A se la pa a ba sontu a hem mirēləm ba nı? ³⁰ La vko gulle, ase la la v dvgrv v puma wakatı kama. ³¹ Mu nyumba fundə kama mu pımdə wē mu wōnde nı a nyov la, mbala kana a nyov la mu m hōfv a bun-dənmı nakə gulle Zezi Kırıstı v Dañsa mentıv nı. ³² Halı kun a fumabu yeli gulle da m wole la a fuma bunma wē mbala tuure kaarema Efeezı, ase gv fırv mu nı. La a sibruba ba fegetrikə, «v dı na la v nyv, saba wote v sıbra.» mbala kana gv bole a Dvfre tute yoro. (Ezay 22.13)».

³³ Ka na zəgəm na gulle mbala kana ba bolu: « A yafv dombə zaabv yeyra a fuma hārēyba.» ³⁴ Tı na taastı gv hāñstı na bağı kun tofu, la ka na bağı a walı zaabı: menañ na nı bēy a Dvfre. M bole gv na koy nı.

Ase kulə digre a sibruba fegetri la

³⁵ La dı dum zıgra, naana a sibruba fegetri la, a se kulə digre ba bellı da? ³⁶ A zabre la nı! Kunv digrı a digimogubi, kun n dige sıbra dım, la gv hagatı a kañ feygv. ³⁷ Kun n digrı nañgv, gv ba digrə a nya kun bellı sırv nañgv, a digimogubi da la, gv dey a nyar-bı, wala kañ sərgv digre. ³⁸ La a Dvfre pata a digimogubi sırv la kulə kana dı boñ, sorou digre kama la gv kulə.

³⁹ A hāvma feyhi dırv kulftı ba yeke gudım: a fumabu la ba kulftı la, a kaarema la v kulftı la, a lembı la v kulftı la, a nyunı la v kulftı la.

⁴⁰ A dıba nı kulftı wē la, a sēende nı kulftı wē la, la a dıba nı kulftı pəlımı kərvte la a sēende nı kulftı. ⁴¹ A fıre la gv pəlımı la, a pılaña la ga pəlımı la, a wōrfe la ga pəlımı la. La mbaa a wōrfe la ga dondo pəlımı hōle hōle la.

⁴² Gv bagra le kunv a sibruba bellı fegeti. A kulə kun ba fırv koñ, a kulə wōñgrv la; la kulə kun bellı fegeti nañgv, gv ba wōñgra. ⁴³ A kulə kun ba fıre ba senfə. La kun fegetri nañgv hōfa a dubey. A kulə kun ba fıre go a gaabı, la kun fegetri nañgv

hōfa a gaabi. ⁴⁴ A kulɔ kun ba fie a nummu la gu. La gu bene fegeti a Dufre lenkəm la pati gu fey. Gu wē a kulɔ kun le a nummu, gu wē a kulɔ kun a Dufre lenkəm pati gu fey. ⁴⁵ Gukɔ la pa, a wārgiri bole: «A pote bɔrɔ Adama hagatɛ a fubi feyo. La a tēesi Adama, a Dufre lenkəm la di, anɔ pati a feyley.» ⁴⁶ A kulɔ kun a Dufre lenkəm pati a feyley nanɔv dɔ belli a pote, a kulɔ kun le a nummu nanɔv la belli a pote, la tēesunɔ a kulɔ kun a Dufre lenkəm pati a feyley nanɔv be. ⁴⁷ A pote Adama nandi sure a sēende ni, saba a sēende tɔm ba te la di taka . La Adama a hīindio nandi sure a dɔba ni. ⁴⁸ Kana anɔ bagɔ la a sēende tɔm wē, le bunma sɔri a sēende ni wē. Kana anɔ sɔri a dɔba wē, le bunma belli a dɔba ni wē. ⁴⁹ Kana v nyake a fu anɔ sɔri a sēende tɔm ni nuɔ, v nyakra a fu anɔ sɔri a dɔba ni mu.

⁵⁰ Mu nyumba ye kun m boɔ m bo, a fubi anɔ le a nummu la a nyem da ba dey di zu a Dufre yu yoro. La a kulɔ kun wōnɔv ba dey gu da a feyley kun ba kendra.

⁵¹ M boɔ m hērɛti na ni kun hēriɔ. U duru ba sɔbra, la v duru tugatra, ⁵² a wakati yoro, a yɔbre kəmsəm ni, a kul kunnu belli pusu a funde tēesi koɔ ni. A kul nanɔv pusura, la a sɔburɔba fegetirɔ ba da a kulɔi hun ba wōnɔv, la ukɔ, v tugatra. ⁵³ Ke ase la, kala kun wōnɔv tugati la kun ba wōnɔv, la kun sɔburɔv tugati la kun ba sɔbra. ⁵⁴ Kunnu a kulɔ wōnɔvɔv tugatɔri la a kulɔ kun ba wōnɔv, a kulɔ sɔburɔv tugati la a kulɔ kun ba sɔbra. Gukɔ ni a weyga keɔ dara a hiboləm kun a wārgiri, gu bole: «A deysam fasti fure a sum. ⁵⁵ A sum nde n deysam wē ? A sum nde wol-sorougu wē?» ⁵⁶ A sum wol-sorougu a wali-zaabi la, la a deyley la pati a wali-zaabi a gaabi. ⁵⁷ La v posuna barka a Dufre anɔ pati hu a deysam v Daɔsa Zezi Kursti seere ni!

⁵⁸ Gukɔ gulle mu nyumba bombɔ, hukuna gəngəɔ na nyɔv panam yoro ka na gu nyeeɛ, wɔlna a Daɔsa tomɔ handa wakati kama. Na nyaa ke kun na wɔllu a Daɔsa ni ba bagra bundu.

A marɔ mentam a Dufre foma bunma wē Zeruzalem ni

16 ¹ Kun zuru la a marɔ mentam i pa a nyɔv patɔba ni bunma wē Zeruzalem, bagina mbala kana m bole Zezi nyumba bunma wē Galatɔi halmɔ ni. ² A alhado kama, fu kama na ni tɔv a marɔ di labal di daɔ, kana maki di gaabi, kun pati ka na daa mu benam da mentɔ a marɔ. ³ Halmɔ m bene be, m tɔvɔvɔv a foma bunma na tɔge la a tura, ba yav la na hārāv nahɔ Zeruzalem. ⁴ Gu tofukɔ m gulle yav deɔ, ba la mu yaga.

Pol weyri di bɔrɔ sɔram weyga

⁵ M sɔta la Masedvanɔ m be na ga, saba deɔ m yommu. ⁶ Gu dey m tufɔ na ga dige, wala mbaa a wu zaka i zaka, kun pati na deysi na pa mu kun m boɔsru da m yav fun m yagu nanɔv. ⁷ M ba boɔ m yom na ga da m gondo, la halmɔ a Daɔsa soɔe, m boɔ m tugo na ga dige. ⁸ Kay m tufɔ Efɛzi yere, halmɔ a pantekotɔi batv tɛ. ⁹ Saba a Dufre kelete a bɔrɔ keseygu yere, kana m wɔllu a tomɔ kesey, la a alba pɔtey.

¹⁰ Halmɔ Timote bene na ga, soɔ na di gu hāɔsi, ka di fongv da di da a beni, saba a Daɔsa tomde di wɔllu mu kana. ¹¹ Ka fu kā huysi di. La hāɔsi na di la kun di hayfo da di bɔrɔ nanɔv hāɔsi di hagatɔ di be mu ga la a bəəni, mu la v nyumba daalɔ di.

¹² Kun zuru la Apolostɔ v nyindɔ, m yare handa da di debv v nyumba ni di yav na ga, kay di ba boɔ di bagɔ gu masanda nuɔ lay. Di bella, di bene da kana di belli.

Pol seɔləm tēesi la di posuu

¹³ Ka na dergɔ , hōgɔ na na gulle gu hāɔsi a nyɔv panam yoro, bagina a benfoba, bagina a gaabi samba. ¹⁴ Kun na bagɔ durv, bagina gu la a boɔey.

¹⁵ M zāanɔ na kaɔ dum kōynde, mu nyumba; na nyaa Setefanasɔ la di daɔ foma le bunma pa Zezi nyɔv a pote Akay halmɔ ni, la ba hāɔsɔri a Dufre foma la ba buna

duru. ¹⁶ Soŋ na, nakɔ mu a fuma beɲ kana ni, la bunma la ba wɔllɔ duru ni, bunma tiɲkiri la a toməmə nahi.

¹⁷ M da a bun-dɔnɔmi la Setefanasi Fɔrtunatusi la Akysi benam ni, ba hiki mu ni na hugrey. ¹⁸ Ba hoyge mu humni, ba hoyge na humni. Kɔ hɔrɔna na dubsu nuɲ kana fuma.

¹⁹ Bunma pa Zezi Kɔristi nyɔv ba wɛ Azi halmi duru posru na. Akulasi la Pɔrusu, la bunma pa Zezi Kɔristi a nyɔv ba mentiri ba dɛy ni namba duru posru na hɛɲsum a Daɲsa seere ni. ²⁰ Bunma pa Zezi nyɔv ba wɛ yere duru posru na. Bigi na dombɔ na posu dombɔ la a boɲey a nyumba kana.

²¹ Mko Pol la wɔrgi a posuu heɲ la mu wɔnde.

²² Fu ba boɲka a Daɲsa, maana a Dufre si di! Marna tha. — Daɲsa be!

²³ Maana a Daɲsa barke tugo la na.

²⁴ M boɲ na duru Zezi Kɔristi seere ni.